

Dosarul nr. 2ra-742/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud S. Vîșcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, I. Țurcan, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

27 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Mihai Ghimp, Lilia Bereșteanu și Dorina Ghimp

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihai Ghimp, Lilie Bereșteanu și Dorinei Ghimp împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești

împotriva deciziei din 19 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Mihai Ghimp, Dorina Ghimp și Lilia Bereșteanu și menținută hotărârea din 14 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru

constată:

La 7 februarie 2019, Mihai Ghimp, Lilia Bereșteanu și Dorina Ghimp au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În motivare acțiunii au invocat că prin decizia din 8 septembrie 2015 definitivă și executorie a Curții de Apel Chișinău, menținută de Curtea Supreme de Justiție, inculpații Andrei Pascari, Sergiu Cojocaru și Iurie Bagrii au fost recunoscuți vinovați în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal și condamnați cu închisoare pe un termen de câte 6 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate în organele MAI al RM, pentru un termen de doi ani.

Au relatat că la ședințele Curții de Apel Chișinău s-au prezentat inculpații și actualii condamnați Sergiu Cojocaru, Andrei Pascari și Iurii Bagrii și, deoarece toți trei condamnați se eschivau de la urmărire penală, nu și-au recunoscut vina, la ultima ședință, succesorul părții vătămate, Lilia Bereșteanu (Ghimp) a înaintat un demers, prin care a cerut instanței aplicarea în privința inculpaților a măsurii preventive sub formă de arest preventiv pe termenul maxim prevăzut de lege, care însă a fost respins.

Au remarcat că, deși imediat după susținerea învinuirii și după pledoariile părților în proces instanța era obligată să se retragă în deliberare și să pronunțe măcar dispozitivul deciziei, care ar fi dus la încătușarea imediată a celor doi inculpați prezenți, instanța a amânat pronunțarea pentru o altă zi, astfel, acordându-le șansa de a se eschiva de la ispășirea pedepsei, iar la ultima ședință de judecată, când a fost pronunțat dispozitivul deciziei de condamnare, inculpații Sergiu Cojocaru și Iurii Bagrii nu au fost prezenți, iar avocații celor trei condamnați, pe propria răspundere și contra-semnătură au declarat că aceștia au părăsit Republica Moldova, că nu se vor mai prezenta în instanță și să fie pronunțată decizia în lipsa lor, ceea ce a și avut loc.

Au menționat că succesorul părții vătămate, Lilia Bereșteanu (Ghimp) a prezentat executorilor judecătorești sentințele și titlurile executorii pentru intentarea procedurii de executare și executarea laturii civile a deciziei menționate.

În partea materială, pe parcurs de aproape patru ani a fost executat un singur titlu executoriu de către condamnatul Iurii Bagrii în sumă de 100 000 de lei drept pierderi morale stabilite de către instanță.

Instanțele de judecată au menținut și sentința instanței de fond din 9 iulie 2007, prin care a fost admis în principiu capătul ce ține de încasarea prejudiciului material și a pensiei de întreținere a copiilor minori, în rezultatul examinării cererii civile depuse de către ei, instanța de judecată a dispus încasarea din contul celor trei condamnați, în mod solidar a sumei de 328 310 de lei, hotărâre care la fel se află în executare.

Au menționat că, prin cererile din 31 mai 2016, 17 august 2016 și 20 iunie 2018, succesorul părții vătămate, Lilia Bereșteanu (Ghimp) a cerut organelor MAI să fie informată despre măsurile întreprinse în vederea stabilirii locului aflării condamnaților Iurii Bagrii, Sergiu Cojocaru și Andrei Pascari, precum și dacă au fost întreprinse anumite măsuri în vederea încătușării și predării lor instituției de detenție, dar de fiecare dată i-au fost oferite răspunsuri precum că condamnații ar fi anunțați în căutare în baza dosarelor de căutare.

Subsecvent, au invocat faptul că în cadrul examinării cererii de revizuire depuse de către avocatul Igor Chiriac în numele condamnatului Sergiu Cojocaru, de către acesta au fost anexate două documente, prin care se confirmă că ultimul a activat în cadrul MAI până pe data de 29 iunie 2018, fapt ce, în opinia lor, demonstrează repetat că condamnații se bucură de protecție din partea organelor

MAI, ceea ce împiedică executarea deciziei irevocabile emise în privința condamnaților.

Au evidențiat că acțiunile criminale intenționate ale instituțiilor statului în persoana MAI, în mod direct au împiedicat nu doar executarea sentinței ce ține de pedeapsa penală de 6 ani privațiune de libertate aplicate în privința celor trei condamnați, dar și executarea părții civile a acesteia care a dus la prejudicierea lor de sume financiare în proporții deosebit de mari - circa 600 000 de lei, precum și dobânda de întârziere.

Și-au întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 1, 2, 4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 1404, 1422 Cod civil, art. 166-167 CPC.

Au solicitat constatarea faptului neexecutării în termen rezonabil a sentinței din 9 iulie 2007 a Judecătoriei Ciocana, menținută prin decizia din 8 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, constatarea faptului împiedicării intenționate a executării sentinței definitive și irevocabile din 9 iulie 2007, încasarea din contul Ministerului Justiției al RM prin intermediul bugetului de stat în favoarea lor a pierderilor materiale suportate și anume, Lilei Bereșteanu – 217 462 de lei, Mihai Ghimp – 139 175 de lei, Dorinei Ghimp – 171 673 de lei, precum și a pierderilor morale în sumă de câte 100 000 de lei pentru fiecare.

Prin încheierea protocolară din 20 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu executorul judecătoresc Igor Doroftei.

Prin încheierea protocolară din 31 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu executorul judecătoresc Anastasie Repeșcu.

Prin hotărârea din 14 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 19 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Mihai Ghimp, Dorina Ghimp și Lilia Bereșteanu și menținută hotărârea primei instanțe.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au conchis că existența criteriilor pentru a fi constatată încălcarea termenului rezonabil de examinare a unei cauze derivă din totalitatea circumstanțelor și împrejurărilor pricinii, modului de examinare a acesteia, complexitatea cauzei, comportamentul părților, miza și scopul urmărit de justițiabili, precum și aspirațiile acestora urmare a examinării cauzei.

Totodată, instanțele de judecată ierarhic inferioare au relevat că, potrivit materialelor cauzei, a fost stabilit cert și indubitabil faptul că autoritățile și instituțiile statului, inclusiv și executorii judecătorești, în procedura cărora se află spre executare documentele executorii, în calitate de exponenți ai statului în procedurile de executare silită a hotărârilor judecătorești, au acționat în

conformitate cu prevederile legale, fiind întreprinse în termeni restrânși, în limitele admisibile și a celor impuse de lege, măsurile necesare și posibil de efectuat în vederea punerii în executare atât a sentinței penale, cât și a hotărârii civile în privința debitorilor cu statut de condamnați.

La 11 martie 2020, Mihai Ghimp, Lilia Bereșteanu și Dorina Ghimp au declarat recurs împotriva deciziei din 19 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului au invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au examinat existența încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești în exclusivitate prin prisma acțiunilor întreprinse de către executorii judecătorești în procedura cărora se află titlurile executorii emise în baza sentinței din 9 iulie 2007 a Judecătoriei Ciocana, menținută prin decizia din 8 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 24 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, fără a face referire la acțiunile autorităților responsabile de executarea hotărârilor judecătorești din cadrul MAI, ale căror acțiuni/inacțiuni de fapt au fost deplânse în cuprinsul cererii de chemare în judecată depusă de ei la 24 octombrie 2017.

Astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat restrictiv și eronat prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, referindu-se în hotărârile sale doar la acțiunile executorilor judecătorești în calitate de autoritate responsabilă de executarea hotărârilor judecătorești.

Au accentuat că în cererea de chemare în judecată din 7 februarie 2019, dâșii nu au deplâns în niciun mod acțiunile executorilor judecătorești la care se află în executare documentele executorii emise în baza sentinței din 9 iulie 2007 a Judecătoriei Ciocana și a hotărârii din 24 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, or cererea de chemare în judecată este întemeiată reieșind din faptul neîntreprinderii acțiunilor legale necesare de către subdiviziunile MAI, în vederea executării sentinței din 9 iulie 2007 a Judecătoriei Ciocana, menținută prin decizia din 8 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, care generează inclusiv neexecutarea hotărârii din 24 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana.

Prin urmare, nu este clară poziția primei instanțe privind atragerea în calitate de intervenienți accesorii în prezenta cauză a executorilor judecătorești Igor Doroftei și Anastasiei Repeșcu, precum și refuzul de a atrage în proces în calitate de intervenient Ministerul Afacerilor Interne al RM, în calitate de autoritate responsabilă de executarea deciziei definitive din 8 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

Totodată, au menționat că potrivit răspunsului Inspectoratului General al Poliției din 25 iulie 2018, le-a fost comunicat că în privința celor trei condamnați au fost intentate dosare de căutare și anume, Iurii Bagrii dosar de căutare nr. 2017140104 din 13 noiembrie 2017, Andrei Pascari dosar de căutare

nr. 2013480115 din 7 mai 2013 și Sergiu Cojocaru dosar de căutare nr. 2015420473 din 20 noiembrie 2015.

Astfel, deși în privința celor trei condamnați a fost stabilită o pedeapsă privativă de libertate prin decizia definitivă și executorie din 8 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, în privința condamnatului Iurii Bagrii dosarul de căutare a fost intentat abia la 13 noiembrie 2017, adică după doi ani de la rămânerea definitivă a deciziei respective.

Iar reieșind din conținutul documentelor eliberate de către Inspectoratul General al Poliției al MAI, se atestă că condamnatul Sergiu Cojocaru a activat în cadrul MAI până pe data de 29 iunie 2018, adică în decurs de aproximativ 3 ani de la stabilirea în privința acestuia a unei pedepse penale definitive de 6 ani de închisoare.

Așadar, subdiviziunile MAI, abilitate cu atribuții în vederea căutării condamnaților și predării lor instituțiilor penitenciare pentru ispășirea pedepsei și executării deciziilor judecătorești executorii și irevocabile, nu au întreprins și nu întreprind măsurile necesare, efective și eficiente în vederea executării deciziilor menționate.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat eronat circumstanțele speței, or înscrisurile anexate la materialele cauzei, care de altfel sunt niște copii ale actelor oficiale eliberate de IGP al MAI, precum și alte acte, confirmă lipsa întreprinderii de către instituțiile statului, în persoana MAI, a acțiunilor în vederea executării deciziilor irevocabile ale instanțelor judecătorești.

La 25 martie 2020, în adresa Ministerului Justiției al RM, executorilor judecătorești Anastasie Repeșco și Igor Doroftei a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Mihai Ghimp, Lilia Bereșteanu și Dorina Ghimp, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 217), fiind recepționată de executorul judecătoresc Igor Doroftei la 1 aprilie 2020, de executorul judecătoresc Anastasie Repeșcu la 27 aprilie 2020 și de Ministerul Justiției al RM la 5 mai 2020, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 218-220).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care părțile să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei, rezultă că copia decizia recurată la 31 ianuarie 2020 a fost expediată la adresa electronică a recurenților, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f. d. 193).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 11 martie 2020 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Mihai Ghimp, Lilia Bereşteanu și Dorina Ghimp, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Mihai Ghimp, Lilia Bereşteanu și Dorina Ghimp, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Mihai Ghimp, Lilia Bereșteanu și Dorina Ghimp urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Mihai Ghimp, Lilia Bereșteanu și Dorina Ghimp.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Nicolae Craiu